

Doporučení Výboru Sekce klinické neuroimunologie a likvorologie ČNS ČLS JEP.

Vydáno 6. 3. 2021

Na základě současných dat se ukazuje, že onemocnění COVID-19 probíhá u pacientů s roztroušenou sklerózou (RS) obdobně jako u stejně starých zdravých osob, samotné onemocnění RS se tedy nezdá rizikovým faktorem.

Osoby s RS nesou ale stejná rizika jako zdravá populace, tj. těžší průběh lze očekávat u starších osob (zejména nad 65 let věku), u osob s dalšími přidruženými nemocemi (cukrovka, nemoci dýchacích cest, vysoký tlak, další závažná onemocnění, obézní osoby), rizikový je také vyšší stupeň neurologického postižení.

Zatím neexistuje dostatek informací ohledně dlouhodobého efektu vakcín proti COVID-19 u pacientů s RS. Existuje však již dostatečný počet očkovanych pacientů s RS ve světě, aby bylo možno říci, že **žádná** z dosud vyvinutých a používaných vakcín nenese specifické riziko pro pacienty s RS. **Na základě toho, co víme o mechanismu účinku těchto vakcín, se lze domnívat, že by neměly zhoršovat průběh RS ani vyprovokovat relaps nebo zabránit efektu účinnosti biologické léčby.** Důležitý je zejména fakt, že žádná z dosud dostupných vakcín proti COVID-19 není „živá“ – to znamená, že neobsahují žádný virus schopný způsobit infekci.

Na základě těchto informací lze doporučit očkování nejen u rizikových pacientů (viz výše), kde předpokládáme vysoké riziko těžšího průběhu nemoci COVID-19, ale i u pacientů ostatních.

Specializovaná RS centra bohužel nejsou schopná logisticky očkování zajistit. Očkování tedy musí probíhat standardně cestou očkovacích center nebo v ordinacích praktických lékařů.

Doporučení u jednotlivých preparátů:

1. **Léky základní linie** (interferony, glatiramer acetát, teriflunomid, imunoglobuliny), dále fingolimod, siponimod, dimethyl fumarát, natalizumab – zde předpokládáme, že podání mRNA vakcíny bude bezpečné a zřejmě není třeba přerušovat léčbu.
2. **V případě léčby monoklonálními protilátkami proti anti CD20** (rituximab, ocrelizumab) – bude potřeba načasovat podání vakcíny tak, aby se maximalizovala šance na vytvoření protilátkové odpovědi. Doporučujeme tedy podání 1. dávky vakcíny za 5 měsíců po poslední infuzi, podání 2. dávky za 21 (28) dní, pak 4-6 týdnů vyčkat a teprve potom podat další infuzi anti CD 20. Prodloužení intervalu mezi infuzemi nenaruší efekt anti CD20 terapie.
3. **V případě terapie alemtuzumabem nebo kladribinem** očkovat nejdříve za 6 měsíců po posledním pulsu léčby, eventuálně dříve, ale vždy za předpokladu normalizace krevního obrazu.

Ve všech případech striktně platí:

1. Neočkovat osoby, které prodělávají akutní infekční onemocnění jakéhokoliv původu (tj. příznakové osoby – teplota, kašel, rýma, pneumonie, průjmy atd.), v tomto případě vyčkat nejméně 2 týdny po odeznění příznaků.
2. Neočkovat zatím osoby, které prokazatelně onemocnění COVID-19 prodělaly v posledních 3 měsících (potvrzené PCR testem).
3. Před plánovaným očkováním je vhodné provést vyšetření IgG protilátek proti SARS-CoV-2 (ke zjištění % pacientů, kteří prodělali COVID-19 bezpříznakově).
4. Neočkovat v době ataky, po podání vysokodávkovaného Solumedrolu odložit podání vakcíny alespoň o 4 týdny.
5. Zatím platí povinnost dodržovat vládní doporučení ke snížení rizika nákazy a přenosu COVID-19 i po očkování proti COVID-19. Lidé, kteří jsou ve vyšším riziku, musí striktně dodržovat všechna opatření, aby se ochránili před nákazou virem.
6. Dále je potřeba zdůraznit, že po očkování trvá určitou dobu, než se dosáhne imunity, proto je zásadní dodržovat preventivní opatření i po počátečním očkování. Po první dávce vakcíny proti COVID 19 trvá až 28 dní, než organismus dosáhne určité úrovně imunity.

U pacientů s neuromyelitis optica a onemocněním jejího širšího spektra (NMOSD) platí obecné doporučení jako u pacientů s RS.

Vzhledem k tomu, že u pacientů s NMOSD byl prokázán zvýšený výskyt relapsů po různých typech očkování, tak je třeba se vždy poradit s ošetřujícím lékařem, který léčbu vede a který vezme v úvahu aktivitu onemocnění v posledním roce a další rizikové faktory.

Závěrem chceme zdůraznit, že zatím nemáme dostatek informací o dlouhodobém efektu a komplikacích očkování, proto je zcela zásadní tyto informace průběžně sbírat. Informujte prosím své ošetřující lékaře v RS centrech o proběhlém očkování (název vakcíny a datum podání) i o všech nežádoucích účincích, které byly s vakcinací spojeny.

Data budou sbírána cestou registru ReMuS.

Sledujte stránky www.aktivnizivot.cz, kde bude tato informace pravidelně aktualizována.

Doc. MUDr. Dana Horáková, Ph.D., předseda SKNIL ČNS ČLS JEP